

Wat bezielt...

Leo Verhoef

'HET GAAT MIJ NIET OM DUBBELTJES EN KWARTJES. WE HEBBEN HET OVER VERSCHILLEN VAN SOMS MEER DAN HONDERD MILJOEN.' REGISTERACCOUNTANT LEO VERHOEF (58) HEEFT VAN HET CONTROLEREN VAN JAARREKENINGEN VAN GEMEENTEN EN PROVINCIES ZIJN DAGTAAK GEMAAKT. ZIJN CONCLUSIE: ER WORDT OP GROTE SCHAAL GEFRAUDEERD.

'Wij brengen als belastingbetalers geld bij elkaar. Vergelijk ons met aandeelhouders.' Met dit verschil dat je als aandeelhouder van een bedrijf een klacht kunt indienen als je ziet dat een jaarrekening niet goed is. Dat equivalent ontbreekt in overheidsland.

Nuttig werk, noemt Verhoef het. Kijken of de cijfers kloppen en nagaan of de activiteiten overeenkomen met de cijfers. Zijn vader had een boekhoudbureau. De wiskundeles op het gymnasium gaf hem een goede basis. 'Juist over die wiskunde struikelen veel studenten accountancy. Een jaarrekening is in principe een gesloten systeem. Maar de consistentie ontbreekt vaak in de door mij bekeken jaarrekeningen. Het is mijn vak dat er snel uit te halen.' Inmiddels heeft Verhoef de jaarrekeningen van meer dan 150

gemeenten en provincies doorgelicht. De vier grote gemeenten hielden volgens zijn berekening in de afgelopen zeven à acht jaar bijna 5,2 miljard euro over. In hun jaarrekeningen deden ze voorkomen alsof dat circa 1,4 miljard euro was. Een verschil van 3,8 miljard.

Hoe kan dit? 'Het heeft te maken met mechanismen binnen gemeenten en provincies. Wethouders roepen: 'u begrijpt: er is geen geld'. Dus die ambtenaren doen

Leo Verhoef:

'Het is als een kaartenhuis. Iedereen houdt elkaar de hand boven het hoofd'

allemaal enorm hun best. Aan het eind van het jaar loopt de boekhouder naar de wethouder met de mededeling dat ze weet ik hoeveel miljoen hebben overgehouden. Maar dat verhaal gaat de wereld niet in.' Dankzij de activiteiten van Verhoef kwamen er verschillende zaken boven tafel. Zo gaf de Amsterdamse Rekenkamer hem gelijk inzake het overschot over het jaar 2005: niet 45 miljoen maar 208 miljoen. Zijn bevindingen krijgen in de pers niet de aandacht die ze zouden moeten krijgen, aldus Verhoef. Een eenvoudige oplossing is niet voorhanden. 'Op het moment dat ze zeggen 'Leo Verhoef heeft gelijk', zeggen ze in feite dat ze in het verleden hun werk niet goed hebben gedaan. En dat krijgen de mensen binnen die organisaties hun strot niet uit. Het is als een kaartenhuis. Iedereen houdt elkaar de hand boven het hoofd.'

MISSIE

Zijn 'missie' begon in feite op de eerste dag dat Verhoef binnen liep bij VB Accountants, het vroegere Verificatiebureau der Nederlandse Gemeenten. 'Dat was in 1989. Ik zag meteen: dit is een grote puinzooi. Maar geef maar eens toe dat je als ondeskundige

knoeiers bezig was. Dus werd ik van hot naar her gestuurd en doorgegeven als een hete aardappel. Zo doen we dat al jaren, kreeg ik te horen. Dit is een gemeente, Leo, dat is echt anders.'

Omdat er naar eigen zeggen altijd wel een stok is te vinden om de hond mee te slaan, werd hij in 1994 ontslagen. Hij nam het heft in eigen hand en toog naar het plaatselijke politiebureau voor een aangifte van boekhoudfraude bij gemeenten. 'Donner had me laten weten dat dat de juiste weg was. Mijn zaak kwam tot aan het college van procureurs-generaal, maar het heeft niets opgeleverd.'

Evenmin als zijn klachten bij de tuchtraad voor accountants. Slechts hier en daar vond hij medestanders. Meermalen zat hij bij een wethouder die zei: 'Je hebt hartstikke gelijk, maar ik ga het niet vertellen aan de gemeenteraad want dan ben ik geen wethouder meer.'

Verhoef krabt zich achter zijn bril: 'Het schandaal is veel groter dan de boekhoudfraude alleen. Het erge is dat iedereen het toedekt.' Kijkt de registeraccountant met zijn ervaring in het bedrijfsleven niet te ongenueanceerd tegen de dingen aan? 'Ik leg een exact verhaal neer. En ja, dat valt dan in een wereldje dat niet gewend is aan exacte verhalen. Ik onthoud me van waardeoordelen. In mijn brieven naar gemeenteraden staat niet: 'op grond van mijn maatschappijvisie...', maar er staat: 'die 45 miljoen moet 208 miljoen zijn.'

KLOKKENLUIDER

De naam Verhoef is inmiddels een begrip. 'Ja, maar dat lijkt tegen me te werken in plaats van voor mij', zegt hij lachend. 'Ik zit in de blokkade bij De Telegraaf. Mijn persberichten worden er als spam uitgegooid.' Zo gaat dat met de 'klokkenluiders' waartoe Verhoef zich rekent: werknemers die op hun werk een ernstige misstand constateerden, deze aan de orde stelden, maar vervolgens nul op rekest kregen. 'Je wordt gezien als spelbederver.'

Het controleren van jaarrekeningen en het bijhouden van zijn 100 megabyte website met 'een omvangrijk dossier over de onge-

kende boekhoudfraudes bij de lokale overheid', nemen een groot deel van zijn tijd in beslag. 'Ik ben nu bezig met het in beeld brengen van de provincies. Die hebben een heleboel geld over. Dat zijn zo'n beetje beleggingsclubs geworden.'

Daarnaast geeft Verhoef met name aan gemeenteraadsleden cursussen begroting en jaarrekening van gemeenten en provincies. 'Een gemeenteraadslid denkt: 'Dit is ingewikkeld' en durft niet te zeggen dat het onduidelijk is, maar ik herken het als onzin. Mijn verhaal is heel helder: een plus een plus een is drie.'

Ter illustratie van de bedragen die er omgaan in de door hem geconstateerde boekhoudfraudes, neemt hij de onroerende zaakbelasting (OZB) als voorbeeld. 'De vergelijking met de OZB geeft het nodige reliëf aan de getallen. Want de meeste mensen denken 'een, twee, drie, veel'.

'Mijn verhaal is heel helder: een plus een plus een is drie'

Amsterdam had van 1998 tot 2005 de OZB kunnen overslaan en dan nog hadden ze niet in de rode cijfers gezeten.'

Verhoef draait niet om de hete brij heen. 'Amsterdam hield in die periode bijna 2600 miljoen euro over, terwijl de gemeente deed voorkomen alsof dat 112 miljoen euro was. De boekhoudfraude bij Ahold verbleekt erbij', aldus de registeraccountant. 'Oké, het geld wordt niet in eigen zak gestoken. Het blijft ergens 'hangen' voor het zogenaamde wel en wee van de gemeente. Maar in feite hebben we het over leugen en bedrog en de belangen die bestaan om deze situatie in stand te houden.' Verhoef is er, zoals hij zegt, elke dag mee bezig: 'Ik wil een misstand aan de orde stellen. En ik wil rehabilitatie van mezelf, want ik ben ten onrechte ontslagen. Die doelstellingen lopen eigenlijk parallel.'